

δῶν (graminaceae), σύνηθες ζιζάνιον τῶν σιτοφόρων ἀγρῶν ἐνθ' ἄν. β) Ὁ καρπὸς τῆς αἶρας μὴ ἐδώδιμος ὡς μεθυστικός καὶ δηλητηριώδης ἐνθ' ἄν.: Παροιμ. Βγάζω τὴν αἶρα ἀπὸ τοῦ σ'τάρι (ἐπὶ τῆς διαλογῆς ἐν γένει τῶν κακῶν ἀπὸ τῶν καλῶν ἢ ἐπὶ τοῦ χωρισμοῦ τῶν ἀπροσαρμόστων) κοιν. || Ἄσμ.

Πάσανε 'κεῖνα ποῦ 'ξερες, πάγ' ἢ χαρὰ ἢ μεγάλη, ἐχώρισ' ἢ ἀγάπη μας σὰν αἶρ' ἀπὸ τοῦ σ'τάρι

Ηπ.

Τοῦ κιφαλάκι μου πουνεῖ σὰν νά 'φαγα τὴν εἶρα, μὰ 'γὼ εἶρα δὲν ἔφαγα, μόν' ἀγαπῶ τὴ χήρα

Θράκ. Συνών. κουντούρα. Πβ. ἀγριοαἶρα. 2) Τὸ φυτὸν ἀγριάδα, ὁ ἰδ., ΘΧελδράιχ 102. 3) Γενικῶς τὸ κτηνοτροφικὸν ξηρὸν χόρτον ΠΓεννάδ. 25. Συνών. βοσκή, σανός. [**]

αἰράνιν τό, Κύπρ. αἰράνι Κρήτ. Μεγίστ. αἰράνι Πελοπν. (Βούρβουρ.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *ayran*.

1) Τὸ ὑδατώδες καὶ ὀξινὸν μέρος τοῦ γάλακτος τὸ ὑπολειπόμενον μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ βουτύρου, ὁρὸς Κύπρ.: Πίν-νω αἰράνιν. 2) Τὸ διὰ τοῦ ὕδατος ἡραιωμένον ὀξύγαλα, ἦτοι τὸ γλαούρι Κρήτ. Μεγίστ. Πελοπν. (Βούρβουρ.): Φρ. Τὸν πάει αἰράνι (μεταφ. ἐπὶ τῶν διαρροϊκῶν ἀποχωρημάτων) Βούρβουρ. 3) Συνεκδ. ἢ ἡραιωμένη ἄσβεστος, γαλάκτωμα ἀσβέστου πρὸς ἐπίχρισιν Μεγίστ. 4) Μεταφ. ἐπὶ παντὸς λεπτοῦ πράγματος καὶ μάλιστα ἐπὶ ὑφάσματος Κρήτ.

αἰρατένιος ἐπίθ. ἀμάρτ. αἰρατένος Σύμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. αἶρα ἀπὸ τοῦ θέμ. τοῦ πληθ. αἶρατα.

Ὁ περιέχων αἶραν: Αἰρατένο σιτάρι-ψωμί.

αἰρέσεμα τό, ἀμάρτ. 'ρέσεμα Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ ρ. αἰρεσεύω.

Ἰδιοτροπία, πείσμα.

αἰρεσεύω ἀμάρτ. 'ρεσεύω Ἰθάκ. Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. αἶρεσι.

Ἀμτβ. ἀποκτῶ ἰδιοτροπίας, ἐλαττώματα, γίνομαι πείσμων Ἰθάκ.: 'Ρεσεμένος ἄνθρωπος. Τὸν ἔχεις πολὺ 'ρεσεμένο τὸν ἄδρα σου. Καὶ μετβ. κάμνω τινὰ νὰ ἀποκτήσῃ ἰδιοτροπίας, ἐλαττώματα Κεφαλλ.

αἶρεσι ἢ, Εὐβ. (Κύμ. κ. ἁ.) Ζάκ. Θράκ. (Σαρεκκλ. Σκοπ.) Ἰθάκ. Κέρκ. (Ἀργυραῖδ.) Κεφαλλ. Μύκ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Βούρβουρ. Κόρινθ. Λακων. Λάστ. κ. ἁ.) Πόντ. (Σάντ.) Σύμ. Χίος κ. ἁ. — Λεξ. Βλαστ. αἶρισ' Εὐβ. (Στρόπον.) Ἡπ. (Χουλιαρ. κ. ἁ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.).

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. αἶρεσις = δόγμα, ἀρχή, τὴν ὁποίαν ἐκ παραδόσεως ἢ συνηθείας τηρεῖ τις καὶ ἐφαρμόζει. Πβ. Ἀθήν. 190f, 544a.

1) Ἰδιότροπος, ἔκτροπος συνηθία, κακὴ ἔξις, καθόλου, κακία, ἐλάττωμα, ἰδιοτροπία καὶ εἰδικώτερον πείσμα ἐνθ' ἄν.: Ἐχει αἶρεσις ποῦ δὲν τοῦ τοσοῦ κόβγει νάκα ὁ Θεὸς (νάκα = οὐδὲ) Κέρκ. Αὐτὸς ἐναὶ μὲ τοῖς αἶρεσές του Λακων. Οὐλον αἶρισ' εἶνι σήμερα Αἰτωλ. Τὸ παιδί ἔχει πολλὰς αἶρεσις Κεφαλλ. Τὸ 'φαγε ἢ αἶρεσι τὸ παιδί (κατέστη καχεκτικὸν ἐνεκα τῶν ἰδιοτροπιῶν του) Κύμ. Τὸ δέρνει ἢ αἶρεσι αὐτόθι. Ἐχει τὴν αἶρεσι νὰ βυζαίνη τὸ δάχτυλό του Κεφαλλ. || Φρ.

Ἐχ' αἶρισ' ἀγπάν' τ' (εἶναι κακότροπος) Ἡπ. Πῆρι αἶρισ' ἀπ' τὴ δ'λειὰ αὐτεῖν' (τὴν βαρέθηκε) αὐτόθι. || Γνωμ. Τὸ ζῶ 'ς τὸ κάρρο κ' ἢ γυναῖκα 'ς τὸν ἄντρα βγάνουν τοσοῖ αἶρεσές τους Ζάκ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Χρον. Μορ. 767 κέξ. (ἐκδ. JSchmitt) «'ς τὴν ἐκκλησιά τους ἐὰν συμβῇ Φράγκος νὰ λειτουργήσῃ, | σαράντα μέρες λείπεται ἄψαλτη ἢ ἐκκλησιά τους» | ἀκούσατε τὲς αἶρεσις, τὲς ἔχουν οἱ Ρωμαῖοι».

2) Ἐναντίωσις, σκάνδαλον, ἀφορμὴ περιπλοκῆς Σύμ.: Αἶρεσιν ἔφερε πάλε 'ς τὰ πράματα. 3) Σκοπός, πρόθεσις Μύκ.: Ἐχω κακὴ αἶρεσι.

αἰρεσία ἢ, Θήρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. αἶρεσι κατὰ τὸ κακία. Ἡ λ. καὶ παρὰ Πορτ.

Κακία, φθόνος: Αἰρετικέ, ποῦ μὲ μάχεσαι, νὰ 'βρῇ ὦρα τὴν αἰρεσία σου! Σήμερα, παιδί μου, ἠπλήθανε τὸ κακό, φτόνος, αἰρεσία.

αἰρεσιάρης ἐπίθ. Ἡπ. Πελοπν. (Φεν.) 'ρεσάρις Εὐβ. (Κονίστρ.) 'ρισιάρης Θεσσ. 'ρισιάρ'ς Ἡπ. (Χουλιαρ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. αἶρεσι.

1) Κακότροπος, ἰσχυρογνώμων, ἐριστικός ἐνθ' ἄν.: 'Ρισιάρ'δης ἀνθρώπ' εἶν' οὐλ' ἰδῶ πέρα Αἰτωλ. Πῆρι νιὰ 'ρισιάρ'α γ'ναῖκα αὐτόθι. Ἐέρ'ς τί 'ρισιάρ'κου πιδὶ εἶνι! αὐτόθι. 'Ρεσάρις ἄνθρωπος, 'ρεσάρις παιδί Κονίστρ. Εἶνι 'ρισιάρ'ς ἀνθρώπους κι ἀρπάζιτι 'ς τοὺ φ'τίλ' Χουλιαρ. 2) Ἐπὶ ζῶν, δύσκολος, κακότροπος Εὐβ. (Κονίστρ.): 'Ρεσάρις ζῶ.

Πβ. αἰρετικός.

αἰρέσιμα τό, ἀμάρτ. 'ρέσασμα Ἰόνιοι Νῆσ.

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ρ. αἰρεσιάζομαι.

Ἰδιότροπος συνηθία, κακὴ ἔξις: Γνωμ. Μάθημα εἶν' καὶ τὰ ζάβατα κ' ἢ καλοπάθεια 'ρέσασμα.

αἰρεσιζομαι ἀμάρτ. 'ρεσιζομαι Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. αἶρεσι. Πβ. ἀρχ. νεμεσιζομαι-νέμεσις. Κατὰ ΣΜενάρδ. ἐν Ἐπιστ. Ἐπετ. Φιλοσ. Σχολ. 1 (1925) 82 ἐκ τοῦ ἐρεσιζομαι.

Μεγάλῃ ἐπιθυμία τινὸς μὲ κατέχει, ἐπιθυμῶ σφόδρα: 'Ρεσιζομαι τὸ γλυκόν. Θωρῶ τὰ 'πωρικά τῶαί 'ρεσιζεται ἢ καρκιά μου. Ἀξίον φαεῖν ἐρεσιστής.

αἰρετικός ἐπίθ. λόγ. κοιν. καὶ δημῶδ. Πόντ. (Κοτύωρ. Οἶν. Χαλδ. κ. ἁ.) ἰριτ'κός βόρ. ἰδιώμ. 'ρετικός Πελοπν. (Βούρβουρ.) κ. ἁ. 'ριτ'κός Ἡπ. (Χουλιαρ.) Στερελ. (Αἰτωλ.) αἰρεκικό Τσακων.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. αἰρετικός.

1) Ὁ ἀνήκων εἰς ἐκκλησιαστικὴν αἶρεσιν λόγ. κοιν. καὶ Πόντ. (Οἶν.). Ἀντίθ. ὁρθόδοξος. 2) Ὁ ἔχων ἐλαττώματα, ἰδιοτροπίας, δύστροπος, πεισματικός, εὐόρητος Ζάκ. Ἡπ. (Χουλιαρ.) Μακεδ. (Καταφύγ. Κοζ.) Πελοπν. (Βυτίν. Καλάβρυτ. Λακων. κ. ἁ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.): Αἰρετικός ἄνθρωπος πολλαχ. 'Ριτ'κὴ γ'ναῖκα Αἰτωλ. Εἶνι 'ριτ'κός ἀνθρώπους κι ἀρπάζιτι 'ς τοὺ φ'τίλ' Χουλιαρ. β) Ἐπὶ ζῶν, δύσκολος, κακότροπος Πελοπν. (Καλάβρυτ.) κ. ἁ.: Αἰρετικό βόδι Καλάβρυτ. 3) Φθονερός, κακεντρεχὴς Θήρ. Πόντ. (Χαλδ.) κ. ἁ.: Αἰρετικέ, ποῦ μὲ μάχεσαι, νὰ 'βρῇ ὦρα τὴν αἰρεσία σου! Θήρ. Ντ' αἰρετικὸν πλάσ' εἶσαι! (τί αἰρετικὸν πλάσμα εἶσαι! Ὁ ἀναβιβασμὸς τοῦ

τόνου διὰ τὸ προηγούμενον ἐρωτηματικὸν ντό) Χαλδ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Γαδάρ. διήγ. στ. 365 (ἐκδ. Wagner σ. 134) «ἀφωρισμένε γάδαρε καὶ τρισκαταραμένε, | αἰρετικὲ κ' ἐπίβουλε, σκύλλε μαγαρισμένε». 4) Ἀτακτος, ἀπειθὴς Πόντ. (Κοτύωρ.) : Πολλὰ αἰρετικὸν γινὼν ἔεις.

Πβ. αἰρεσιάρεις.

*αἰριαρίζω, νειριαρίζον Ἡπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. αἰριάρεις.

Κοσκινίζω μὲ τὸν αἰριάρη, χωρίζω τὴν αἶραν ἀπὸ τοῦ σίτου διὰ τοῦ καταλλήλου κοσκίνου.

αἰριάρεις ὁ, Ἡπ. Μεγίστ. Πάρ. ναιριάρεις Ἡπ. εἰριάρεις Κρήτ. Πελοπν. (Ὀλυμπ.) εἰριάρ'ς Ἡπ. (Χουλιαρ.) νειριάρ'ς Ἡπ. (Χουλιαρ.) αἰριάρεις Ἡπ. ῥιάρεις Μεγίστ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. αἶρα.

1) Ὁργανον πρὸς ἀποχωρισμὸν τῆς αἶρας ἀπὸ τοῦ σίτου, κόσκινον Ἡπ. (Χουλιαρ. κ. ἄ.) Πάρ. : Φέρ' τοὺν νειριάρ' νὰ κουσκινίσουν Ἡπ. || Φρ. Τρύπ'σι οὐ νειριάρ'ς (ἐπὶ πράγματος κατὰ φύσιν ἔχοντος, ἀλλ' ὡς παραδόξου ἐμφανιζομένου) αὐτόθ. 2) Ἐπιθετ. ὁ περιέχων αἶραν, ἐπὶ σίτου, ἀλεύρου καὶ ἄρτου Κρήτ. Μεγίστ. Πελοπν. (Ὀλυμπ.) : Τί μᾶς δίνεις αὐτὸ τὸ εἰριάρικο ἀλεύρι νὰ φάμε, νὰ μᾶς κινήσῃ αἷμα ! Ὀλυμπ.

αἰροκόσκινο τό, ἀμάρτ. εἰροκόσκινο Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τῶν οὐσ. αἶρα καὶ κόσκινο.

Τὸ κόσκινον, διὰ τοῦ ὁποίου ἀποχωρίζεται ἡ αἶρα ἀπὸ τοῦ σίτου.

αἰρόσιτα τά, ἀμάρτ. ῥόσιτα Ρόδ.

Ἐκ τῶν οὐσ. αἶρα καὶ σῖτος κατ' ἀντίστροφον σύνθεσιν.

Αἱ ἐκ τοῦ σίτου ἀποχωριζόμεναι ἄχρηστοι ὕλαι, ὁποία κυρίως εἶναι ἡ αἶρα. Συνών. ἀποκοσκινίδια.

αἰσθάνομαι λόγ. κοιν. αἰστάνομαι σύνθηθ. αἰστάνομαι Πελοπν. (Ἀρκαδ.) κ. ἄ. — Λεξ. Βλαστ. ἡστάνομαι Κρήτ. Παξ. Σίφν. κ. ἄ. ἡστάνομαι Σῦρ. ὀστάνομαι Ἡπ. ὀστάνουμι Ἡπ. Μακεδ. Σάμ. κ. ἄ. ἰστάνουμι Θεσσ. κ. ἄ. ἀστάνουμι Τήν. ὀστάνομαι Ἡπ. ὀστάνουμι Μακεδ. (Καταφύγ.)

Τὸ ἀρχ. αἰσθάνομαι. Τὸ ἡστάνομαι ἀπὸ τῆς αὐξήσεως ἢ καθῶς καὶ ἡξεύρω κττ. Τὸ ἰστάνουμι τροπῇ τοῦ αἰ εἰς ι κατὰ τὴν βόρειον Ἑλληνικὴν.

1) Ἐχω συναίσθησιν, συνείδησίν τινας, ἐννοῶ καλῶς, ἀρχ. συναισθάνομαι, σύννοια κοιν. : Δὲν αἰσθάνεσαι, ἀναίσθητε. Αἰσθάνομαι τὸν ἑαυτό μου καλὰ κοιν. Αὐτὸ εἶναι μικρό, δὲν αἰσθάνεται, ἀμμή σύ ! Ἄνδρ. Μὴ τοῦ συνερίζεσαι, αὐτὸς δὲν αἰσθάνεται Χίος Δὲν ἡσθάνεται τί κάνει Παξ. || Ἄσμ.

Σὲ λίμαν γλείφ' ἢ γλῶσσα σας κ' αἰσθάνεστε γλυκάδα, μὰ μὲ καιρὸ θὰ δῆτε πῶς ἢ γλύκα ναι πικράδα

Κῶς — Ποίημ.

Καὶ τὰ στόματα ἐφωνάξαν | ὅσα αἰσθάνετο ἡ καρδιά ΔΣολωμ. 5. 2) Ἐχω τὰς αἰσθήσεις μου κοιν. : Ἐν ἡσθάνεται πρὸς (ἀπώλεσε τὰς αἰσθήσεις του. Ἐπὶ ἐτοιμοθανάτου) Σίφν. Ἀσθάνουντουμ', δὲ μ' ἤφινι τοῦ ἔξουτιρ'κὸ (διετή-

ρουν τὰς αἰσθήσεις μου, ἀλλὰ τὸ φάντασμα δὲν μ' ἄφινε) Τήν. 3) Γινώσκω, ἡξεύρω, ἔχω τὴν ἱκανότητα Ἡπ. Μακεδ. (Καταφύγ.) κ. ἄ. : Αὐτὸς ὀσθάνεται καλὰ νὰ κόψ' κάππες Ἡπ. || Ἄσμ.

Ἄν ὀσθάνει ἀπ' ἀργαλειὸ μεταξοῦτὰ νὰ φαίνη...

Ἔγ' ὀσθάνουμι ἀπ' ἀργαλειὸ μεταξοῦτὰ νὰ φαίνοιν Ἡπ.

αἰσθαντικός ἐπίθ. ΔΣολωμ. 92 αἰσταντικός Ἡπ. κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ ρ. αἰσθάνομαι.

1) Εὐαίσθητος, αἰσθηματικός ΔΣολωμ. ἔνθ' ἄν. : Γλήγορα κατορθώνει νὰ πλανέσῃ τὸ ἀδύνατο καὶ αἰσθαντικὸ κοράσι. 2) Διακριτικός Ἡπ.

αἰσθημα τό, λόγ. κοιν. αἶσθημα σύνθηθ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. αἶσθημα.

1) Ψυχικὴ διάθεσις, συναίσθημα λόγ. κοιν. : Δὲν ξεύρω τί αἰσθήματα ἔχει ὁ πατέρας του. Ἀνθρώπος μὲ αἰσθήματα.

2) Ἐρωτικὸν συναίσθημα, ἔρως λόγ. κοιν. : Τὴν πῆρε ἀπὸ αἶσθημα. Ἦταν αἶσθημα ὅς τὴ μέση. 3) Συναίσθημα συμπαθείας πρὸς πολιτικὴν μερίδα ἢ πολιτικὸν πρόσωπον, πολιτικὸν φρόνημα λόγ. κοιν. : Πουλῶ τὸ αἶσθημά μου (μεταβάλλω ἀντὶ χρημάτων τὰ πολιτικά μου φρονήματα).

Πβ. αἶσθησις.

αἶσθησις ἡ, λόγ. κοιν. αἶσθησι σύνθηθ. ναισθησι Ἀθῆν. (παλαιότ.)

Τὸ ἀρχ. οὐσ. αἶσθησις.

1) Συναίσθησις, συνείδησις λόγ. κοιν. : Μὰ δὲν ἔχει αἶσθησι, κακόμα (καημένη) Ἄνδρ. 2) Κατὰ πληθ., αἱ αἰσθήσεις, τὰ αἰσθητήρια λόγ. κοιν. καὶ δημῶδ. Ἀθῆν. (παλαιότ.) : Χάνω τοὺς αἰσθήσεις μου. Ξανάροχομαι ὅς τοὺς αἰσθήσεις μου λόγ. κοιν. Ἀπὸ ναισθήσεω κί ἀπ' ὅλο του τὸ σῶμα ! (ἐνν. νὰ φύγῃ τὸ κακόν. Ἐπφδ.) Ἀθῆν. (παλαιότ.)

Πβ. αἶσθημα.

αἰσιοδοξία ἡ, λόγ. κοιν.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. αἰσιόδοξος.

Ἡ ιδιότης τοῦ αἰσιοδόξου, τὸ νὰ εἶναι τις αἰσιόδοξος, δοξασία καὶ προσδοκία εὐνοϊκοῦ μέλλοντος.

αἰσιόδοξος ἐπίθ. λόγ. κοιν.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. αἶσιος καὶ τοῦ οὐσ. δόξα.

Ὁ αἶσια δοξάζων, ὁ πιστεύων εἰς εὐνοϊκὴν, εὐτυχὴ ἔκβασιν τῶν πραγμάτων.

αἰσιοδοξῶ λόγ. κοιν.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. αἰσιόδοξος.

Εἶμαι αἰσιόδοξος, νομίζω καὶ προσδοκῶ τὰ πράγματα εὐνοϊκά : Αἰσιοδοξῶ περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς φυλῆς.

αἰσκιστός ἐπίθ. ἀμάρτ. Οὐδ. ἄσκιστον Ἀμοργ. Σίκιν.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. αἶσχιςτος.

Κάκιςτος ἔνθ' ἄν. : Ἀσκιστον κακὸν νὰ σῶγῃ ! (ἀρὰ) Ἀμοργ. Ἀσκιστον κακὸ καὶ ἀφνίδιον ! (ἐνν. νὰ σ' εὕρῃ, νὰ τὸν εὕρῃ κττ. ἀφνίδιον = αἰφνίδιον. Ἀρὰ) αὐτόθ.

